

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица

Направените в проекта предложения за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) могат да бъдат обособени в две основни групи. Първата група предложения произтичат от установените през годината противоречия между разпоредби в българското данъчно законодателство с правото на Европейския съюз. Втората група предложения са във връзка с възникнали въпроси и трудности при прилагането в практиката на действащите разпоредби.

Предложено е въвеждане на минимален срок на притежаване на имота от 3 години и дефиниция на понятието „недвижим жилищен имот”, във връзка с необлагането на дохода от продажба или замяна на имота, който служи за задоволяване на жилищните нужди на лицето и неговото семейство. Предвиденото в закона освобождаване от облагане на недвижимия имот, както и в действащия до 2006 г. Закон за облагане доходите на физическите лица, цели необлагане на доходите на физическите лица при продажба или замяна на имота, който служи за задоволяване на жилищните нужди на лицето и неговото семейство. Това обаче не се постига еднозначно със сега действащите разпоредби. С въвеждането на срока за притежаване, както и с дадената в §1, т.51 от Допълнителните разпоредби дефиниция на понятието „недвижим жилищен имот” се посочват критериите, при които се счита, че имота е служил за жилище на лицето и за който, съответно следва да бъде приложено освобождаване от облагане.

В сега действащия закон при определяне на облагаемия доход от продажба или замяна на акции или дялове, получени срещу направена непарична вноска, във всички случаи се приспада непаричната вноска, вписана в акта за учредяване на търговско дружество, съответстваща на продадените или на заменените акции и дялове. В проекта този начин на определяне на облагаемия доход се запазва само за случаите, когато вноската има за предмет имущество, доходите от продажбата или замяната на което са необлагаеми по закона към датата на вписване на вноската в търговския регистър. В останалите случаи от продажната цена се приспада документално доказаната цена на придобиване на имуществото, предмет на непарична вноска в търговско дружество.

- В областта на прякото данъчно облагане не се налага така пълно хармонизиране на разпоредбите на данъчните закони с европейските директиви и регламенти, както за косвените данъци. От друга страна, разпоредбите на тези данъчни закони като цяло не трябва да въвеждат ограничения по отношение основните свободи, залегнали в Договора за създаване на Европейската общност и Споразумението за Европейското икономическо пространство (правото на свободно движение на капитали, свободно движение на хора и на стоки, правото на установяване и правото на свободно предоставяне на услуги). Тези разпоредби следва да са съобразени също така с Решенията на Съда на Европейската общност. С оглед премахването на несъответствията на някои разпоредби в ЗДДФЛ, идентифицирани като такива през текущата годината, са предложени изменения относно следното:

- Обхвата на разпоредбата на чл.13, ал.1, т.3 на закона, във връзка с §1, т.11 от ДР, с която доходите от сделки с акции на публични дружества, търгуеми права на акции на публични дружества и акции и дялове на колективни инвестиционни схеми, извършени на регулирания български пазар на ценни книжа, се освобождават от облагане, е разширена. В следствие на промяната освободени ще са вече и доходите от такива сделки, извършени на регулиран пазар на ценни книжа във всички държави – членки.

- С цел избягване на несъответствието на освобождаването на доходите от лихви и влогове в банки на физическите лица е направено предложението за изменение на чл.13, ал.1, т.8 на закона. Към настоящия момент, съгласно разпоредбата, доходите от такива лихви са освободени само, когато влогът/депозитът на лицето е в българска банка или клон на чуждестранна банка в Р България. С промяната е предложено освобождаването да се прилага и за лихви по влогове в банки, установени в друга държава - членка.

- Предложена е промяна в кръга на лицата, в полза на които направено дарение може да служи за данъчно облекчение по реда на закона. В съответствие с правото на ЕС е необходимо да се даде равна възможност получателите на такива дарения да са не само български юридически лица и организации, а и такива, които са установени в държава - членка на Европейската общност или друга държава – страна по Споразумението за ЕИП. В тази връзка е предложено някои от сега изброените в чл.22, ал.1 на закона лица да отпаднат, а за други обхватът на лицата е разширен така, че данъчното облекчение да се прилага и по отношение на дарения, направени в полза на същите лица, установени в друга държава – членка.

- По отношение на доходите от доброволно осигуряване и застраховане, направените предложения също целят изравняване на данъчното третиране на такива доходи, когато са получени от български дружества и фондове с доходите, изплатени от подобни дружества и фондове, извършващи дейност в друга държава – членка. Това изравняване на данъчното третиране е насочено, както към получаваните пенсии от допълнително доброволно пенсионно осигуряване, така и към данъчното облекчение за вноски за доброволно осигуряване и застраховане, и съответно към облагането на обратно получаваните суми. Във връзка с това са предложените изменения в чл.65, ал.7 и т.12, 13 и 14 на §1 от Допълнителните разпоредби на закона.

- Другите предложения за промени са в няколко насоки:

Предложено е (в чл.43 и чл.44 от ЗДДФЛ) лицата с намалена работоспособност с 50 и над 50 на сто да правят авансови вноски за доходи, различни от трудови правоотношения, след като доходът им през годината превиши размера на данъчното облекчение. След въвеждане на пропорционално данъчно облагане на доходите и при запазване механизма на ползване на облекчението през 2008 г. лицата, ползващи облекчение за намалена работоспособност, правят авансови вноски за доходи, различни от трудови правоотношения, без да се вземе предвид данъчното облекчение. Съществуващите разпоредби са неблагоприятни за данъчно задължените лица, предвид това, че през годината те дължат авансови вноски, които, след ползване на данъчното облекчение в края на годината, ще подлежат на връщане (пълно или частично) с годишната данъчна декларация.

Направено е предложението самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване сами да определят и внасят авансов данък, подобно на вноските си за осигуряване, без да се взема предвид кой е платец на дохода. Според действащите разпоредби авансовото облагане на самоосигуряващите се лица е подчинено на различен режим в зависимост от платеща на дохода. Когато платец на дохода е предприятие, авансовият данък се удържа от предприятието, а когато платецът е физическо лице – самоосигуряващите се сами определят и внасят авансовия си данък. В редица случаи самите самоосигуряващи се лица са задължени по силата на друг закон да издават документ (Закон за нотариусите и нотариалната дейност, Закон за адвокатурата, Закон за данък върху добавената стойност и др.) като същевременно нотариалната такса например, трябва да бъде посочена в пълен размер в издавания от нотариуса документ. В тези случаи, при сегашните разпоредби от една страна се извършва двойно документиране на дохода, а от друга е налице разминаване в стойностите между посоченото в издавания от самоосигуряващото се лице документ (пълната такса) и отразеното в издадената от платеща на дохода сметка за изплатени суми по реда на ЗДДФЛ (сумата след удържане на данъка). Освен избягване на подобни несъответствия, предложената промяна в чл.43 на закона цели доближаване на режимите на авансовото облагане с данък и на изчисляването и внасянето на осигурителните вноски.

С допълнението на чл.73 на закона е предложено доходите от дивиденди и ликвидационни дялове да се посочват в справка за изплатени суми на физически лица, не в годината на изплащане на дохода, а в годината, през която настъпва обстоятелството (решение за разпределяне на дивидент или начисляване на ликвидационен дял) и възниква задължение за удържане и внасяне на данък за тези доходи. Предложението е продиктувано от факта, че в редица случаи самото изплащане не се извършва от дружеството, а е опосредствано от банка или инвестиционен посредник, поради което на дружеството не е известна датата на изплащане.

С проекта се предлага въвеждане на ограничение на дневните командировъчни пари на собственика на едноличен търговец, които не се включват в облагаемия доход на лицето, доколкото разходите за пътуване и престой на ЕТ са данъчно признати, съгласно ЗКПО. Аналогична регулация съществува в ЗДДФЛ по отношение командировъчните дневни пари на получателите на доходи по трудови и извънтрудови правоотношения. В чл.26, ал.3 на закона е предложен същият по размер лимит – двукратния размер, посочен в нормативен акт.

Предложени са и някои технически промени като тази в чл.37, ал.8, чл.58 или чл.64, ал.2 на данъчния закон, с които се отстраняват съществуващи грешни препратки или неточност.